

— Как да го не познавам, — казала малката — той е правнукът на фабриканта на топове. Неговият прадедо един ден щеше и от мене да прави топ, но, слава Богу, спасих се и колко съм щастлива, че никого не съм убивала...

— Ех, дружке, защо ми напюмваш за моето тъжно минало? Аз, горката, се още не мога да си простя, защото съм убивала хора. О-о-о! то беше страшно... грозно нещо. Сърдцето ми се свиваше от мъки, когато ме заставяха да убивам. Един ден — това беше в една атака — нашите войски напредваха с ура и мене ме поведоха напред. Минахме през село, което моите гранати беха обжрнали в развалина... Много от къщите горяха; на една улица лежеше облена в кърви майка, а върху трупа ѝ малко трупче на двегодишно хубаво детенце. Главата му беше нацапана с кржв, а малките му юмрученца беха зловещо стиснати. Недалеч от тях охкаше войник: гранатата беше откъснала единия му крак... О-о-о! и сега потрепервам, като си спомня. Слава Богу, че полека-лека взех да забравям... а то, инак, бих полудела... Цели петдесет години наред аз убивах хора... участвах в четири страшни войни... но най-страшни болки изпитвах, когато убивах наши хора... И фабриканта и жена му — те, които ме беха направили — ги убих аз самата. Казват, че тъй и требвало да бъде: който мисли зло на другите, той сам пострадва, преди да пострадат тези, на които крои зло. Но едно ме утешава, днес вече не съм топ, а камбана. Божия камбана! Колко ми е мило, когато запя на хората за обич, за мир, за братство, за небето, за звездите, за Бога... Стара съм вече, три века минаха край мене, а се още живея... Колко хора измреха; всички долу съм ми вече почти непознати... всички измреха, измреха и децата им, и внуците им; сега живеят правнуците... а може и да съм праправнуците им, кой знае, може и да се мамя! Векове минаха...

— Не се тревожи сестрице, се обадила малката камбана. Аз съм по-млада от тебе, но не съм сторила за доброто на хората толкова, колкото ти.